

Sygn. akt IV U 564/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Elblągu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Grażyna Dąbrowska-Furman

Protokolant: stażysta Dominika Krzyżniewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017 roku w E.

sprawy z odwołania ubezpieczonej T. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w E.

z dnia 5 lipca 2016 roku, znak (...)

z udziałem zainteresowanego Szpitala Miejskiego w M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M.

o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy:

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej T. C. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, jakiemu uległa w dniu 21 marca 2016 roku w wysokości odpowiadającej 16 % (słownie: szesnaście procent) długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Sygn. akt **IV U 564/16**

UZASADNIENIE

Ubezpieczona Pani T. C. wniosła do tut. Sądu Rejonowego Pracy i (...) odwołanie od decyzji organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w E. z dnia 5 lipca 2016 roku, znak: (...). W uzasadnieniu wskazała, że w dniu wypadku, tj. 21 marca 2016 roku wykonywała swoje obowiązki pracownicze - pełniła dyżur salowej na oddziale neurologii pracodawcy od godziny 7:00 do godziny 19:00, podczas wykonywania tych obowiązków doznała urazu stawu skokowego, któremu towarzyszył znaczący ból i obrzęk stopy (skręcenie i naderwanie stawu skokowego), zdarzenie było nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące poważny uraz, nastąpiło w związku z pracą, na skutek którego, do dnia wniesienia przedmiotowego odwołania nadal odczuwa silne dolegliwości bólowe podczas chodzenia, czy zmiany pozycji, utrzymuje się obrzęk po obu stronach stopy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w E. wniósł o oddalenie odwołania. Pozwany wskazał, że zaskarżoną decyzją, działając na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1242; zwana dalej ustawą wypadkową), odmówił ubezpieczonej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. Organ rentowy podał, że ubezpieczona była zatrudniona w Szpitalu Miejskim w (...) sp. z o.o. na stanowisku salowej na oddziale neurologii, do jej obowiązków należało wykonywanie wszelkich czynności porządkowych, sprząatanie sal, gabinetów, korytarzy,

kuchni oddziałowej, wydawanie posiłków, sprzątanie naczyń po posiłkach i ich zmywanie, a także poleceń zleconych przez personel medyczny, w dniu 21 marca 2016 roku ubezpieczona pełniła dyżur w godzinach od 7:00 do 19:00 i około godziny 17:30 idąc schodami prowadzącymi na Oddział Neurologiczny źle postawiła stopę na stopniu schodów, na skutek czego doznała jej urazu - skręcenia i naderwania lewego stawu skokowego. W ocenie pozwanego do przedmiotowego zdarzenia nie doszło na skutek przyczyny zewnętrznej, w związku z czym, nie uznał go za wypadek przy pracy.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w M. nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona Pani T. C. podlegała do ubezpieczeń społecznych, w tym wypadkowego, z tytułu zatrudnienia pracowniczego w Szpitalu Miejskim w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. na stanowisku salowej. Ubezpieczona swoje obowiązki wykonywała na oddziale neurologii. Do jej obowiązków należało wykonywanie wszelkich czynności porządkowych na oddziale, tj. sprzątanie sal, gabinetów, korytarzy, kuchni oddziałowej, rozdawanie posiłków, sprzątanie naczyń po posiłkach i ich zmywanie oraz wykonywanie poleceń zleconych przez średni personel medyczny.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 21 marca 2016 roku ubezpieczona pełniła dyżur od godziny 7:00 do godziny 19:00. Około godziny 17:30 w trakcie poruszania się po schodach prowadzących na Oddział Neurologiczny, nagle na skutek nieprecyzyjnego, złego stąpnienia na stopniu schodów - obsunięcia się stopy na zewnątrz, spowodowanego niewłaściwym kontaktem stopy z podłożem, ubezpieczona doznała urazu lewej stopy. Przyczyną zdarzenia z dnia 21 marca 2016 roku było między innymi zaskoczenie nagłym zdarzeniem, nieprecyzyjne, złe stąpnienie na stopniu schodów - obsunięcie się stopy na zewnątrz oraz chwilowa nieuwaga poszkodowanej - pośpiech.

/dowód: protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy wraz z załącznikami k. 2-6 akt rentowych/

W wyniku przedmiotowego zdarzenia, ubezpieczona doznała urazu - skręcenia stawu skokowego lewego, co skutkowało długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 16%. W efekcie przebytego urazu utrzymywał się obrzęk deformujący obrysy stawu skokowego lewego ze zwiększoną koślawością stawu skokowo-goleniowego, nadto niewielkie ograniczenie zakresu ruchu zgięcia i wyprostu stawu skokowego, uczucie niepewności podczas chodzenia, zaniki mięśnia uda i podudzia lewego.

/dowód: protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy wraz z załącznikami k. 2-6 akt rentowych; opinia biegłego sądowego ortopedy R. K. - k. 28-28v/

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonując ustaleń faktycznych oparł się na dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych pozwanego. W ocenie Sądu brak było okoliczności, które świadczyły by o tym, że dokumentacja ta nie jest wiarygodna.

Sąd uwzględnił w szczególności treść protokołu powypadkowego /protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy wraz z załącznikami k. 2-6 akt rentowych/. Prawidłowo sporządzony protokół powypadkowy stanowi dokument urzędowy w rozumieniu przepisu art. 244§1 kodeksu postępowania cywilnego - dalej kpc. Jego treść jest dowodem na to, że miały miejsce opisane w nim fakty oraz że zakwalifikowano je jako wypadek przy pracy (zob. wyrok SN z dnia 25.05.1999r., sygn. II UKN 658/98, OSNP 2000/15/594). Zgodnie z wyżej wskazanym art. 244 kpc dokumenty urzędowe sporządzone w odpowiedniej formie przez organy władzy publicznej w zakresie ich działania lub przez organizacje zawodowe, samorządowe, inne organizacje pozarządowe w zakresie powierzonych im przez przepisy ustawy spraw z dziedziny administracji publicznej, korzystają z domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone oraz z domniemania prawdziwości (zob. wyrok SN z dnia 18.09.1969r.,

sygn. II CR 308/69, OSNC 1970, nr 7-8, poz. 130). Domniemanie to może być obalone stosownie do art. 252 kpc, zgodnie z którym strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić. Pozwany organ rentowy, na którym zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 252 kpc spoczywał ciężar dowodu co do tego, że okoliczności wskazane w protokole powypadkowym nie są zgodne z prawdą, ograniczył się jedynie do podniesienia w odpowiedzi na odwołanie, że protokół powypadkowy zawiera stwierdzenia bezpodstawne, nie złożył zaś żadnych wniosków dowodowych zmierzających do obalenia domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w protokole powypadkowym urzędowo zaświadczone. Organ rentowy został przy tym wyraźnie zobowiązany do złożenia wniosków dowodowych w określonym terminie (zarządzenie przewodniczącego z dnia 24 sierpnia 2016 roku - k. 12, zpo przez pełn. ZUS - k. 16). Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zaś osobą prawną powołaną do wydawania decyzji w przedmiocie praw z ubezpieczeń społecznych, dysponującą rozbudowaną strukturą oraz wyspecjalizowanymi pracownikami, brak jest więc podstaw do zastępowania inicjatywy dowodowej strony – pozwanego organu rentowego.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 1242) za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych; podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia; w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Wypadkiem przy pracy w rozumieniu powyższego przepisu jest zatem takie zdarzenie, które jednocześnie spełnia następujące kryteria: jest nagle, wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć oraz pozostaje w związku z pracą.

W przedmiotowym postępowaniu bezsporne były przesłanki: związku wypadku z dnia 21 marca 2016r. z pracą, nagłości zdarzenia oraz wystąpienia urazu pracownika – ubezpieczonej.

Przedmiotem sporu było natomiast to, czy zdarzenie z dnia 21 marca 2016r. zostało wywołane przyczyną zewnętrzną.

Zarówno w orzecnictwie, w tym Sądu Najwyższego, jak i w doktrynie utrwalony jest pogląd o szerokim rozumieniu przyczyny zewnętrznej wypadku przy pracy. Zgodnie z nim zewnętrzną przyczyną sprawczą wypadku przy pracy może być każdy czynnik pochodzący spoza organizmu poszkodowanego zdolny - w istniejących warunkach - wywołać szkodliwe skutki (zob. m. in. wyrok SN z dnia 18 sierpnia 1999r., sygn. II UKN 87/99, OSNP nr 20/2000, poz. 760). Pogląd taki został zaakceptowany również w późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego, który dodał, że w tym znaczeniu przyczyną zewnętrzną może być nie tylko narzędzie pracy, ale także siły przyrody, jak również samo działanie poszkodowanego (zob. wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2005r., sygn. I UK 257/04, LEX nr 390131).

Podkreślenia wymaga jednak to, że zarówno w doktrynie, jak i orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż przyczyna zewnętrzna, nie musi być wyłączną przyczyną wypadku przy pracy. Wystarczające jest, że przyczyni się ona do powstania urazu. Zatem, jeżeli przyczyna wypadku ma charakter mieszany wystarczające jest, jeśli zostanie wykazane, że bez czynnika zewnętrznego nie doszło by do szkodliwego skutku (zob. wyrok SN z dnia 29 listopada 1999r., sygn. II PR 52/90, (...) nr (...), s. 93). Powyższe oznacza, że istotne jest, aby przyczyna zewnętrzna była przyczyną sprawczą, natomiast nie musi ona być przyczyną jedyną.

W doktrynie wskazano, że obecnie właściwe jest stwierdzenie, że przyczyną zewnętrzną wypadku jest czynnik powodujący wypadek i wywołujący w jego przebiegu czynnik zewnętrzny powodujący uraz lub śmierć. Może być to uszkadzające ciało zadziałające sił przyrody, narzędzia pracy, maszyny, spadającego przedmiotu, czyn innej osoby, lecz także zawiniona lub mimowolna czynność samego poszkodowanego, np. potknięcie się, odruch, upadek, nawet na gładkiej powierzchni /zob. wyrok SN z 16 czerwca 1980r., III PR 33/80, Legalis nr 22091, nadto wyrok SN z dnia 24 października 1978 r., III URN 26/78, OSNCP 1979 nr 6, poz. 128, NP 1981 nr 3, s. 155, z głosem J. Z., w którym za przyczynę zewnętrzną potraktowano potknięcie się chorego pracownika o nierówności chodnika/ itp., byle nie

istniały podstawy do ustalenia, że wypadek został spowodowany wyłącznie schorzeniem pracownika łączącym się np. ze skłonnością do omdleń lub zakłóceń równowagi. W tym znaczeniu uraz może być spowodowany ruchem maszyn i urządzeń technicznych, prądem elektrycznym, działaniem materiałów żrących lub trujących, działaniem środowiska pracy na otwartej przestrzeni (mróz, nasłonecznienie), a także działaniem samego uszkodzonego (por. J. Loga, Wypadek przy pracy. Pojęcie prawne, Warszawa, Wydaw. Prawnicze, 1981 s. 129; S. Samol, [w:] D.E. Lach, S. Samol, K. Ślebzak, Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy, Wydawnictwo Wolters Kluwer S.A. 2010r., s. 33 i n.; M. Gersdorf i B. Gudowska (w:) Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Komentarz red. prof. Małgorzata Gersdorf, Beata Gudowska, rok. Wydania 2012, Wydawnictwo C. H. Beck, Wydanie 1, za system prawny Legalis – komentarz do art. 3 ustawy; I. Jędrasik-Jankowska „Pojęcia i konstrukcje prawnej ubezpieczenia społecznego”, Wolters Kluwer, wydanie 6, Warszawa 2014r., str. 384).

Sąd orzekający zapatrywania Sądu Najwyższego i doktryny przedstawione w powyższych orzeczeniach w pełni podziela.

W niniejszym postępowaniu ubezpieczona w dniu 21 marca 2016r. wykonywała zwykłe czynności pozostające w związku z pracą. W czasie kiedy poruszała się schodami w budynku Szpitala w kierunku oddziału neurologicznego, nagle na skutek nieprecyzyjnego, złego stąpania na stopniu schodów, doszło do obsunięcia się stopy na zewnątrz, spowodowanego niewłaściwym kontaktem stopy z podłożem, w skutek czego ubezpieczona doznała urazu lewej stopy. W protokole powypadkowym jako przyczynę wypadku wskazano zaskoczenie nagłym zdarzeniem, nieprecyzyjne, złe stąpanie na stopniu schodów - obsunięcie się stopy na zewnątrz oraz chwilową nieuwagę uszkodzonej - pośpiech.

W ocenie Sądu, mając na względzie powołane wyżej zapisy protokołu powypadkowego uraz jakiego doznała ubezpieczona został wywołany przyczyną zewnętrzną – czynnością ubezpieczonej – nieprawidłowym postawieniu stopy na stopniu schodów, co wiązało się z jej pośpiechem.

Na rozprawie 17 stycznia 2017r. pełnomocnik pozwanego organu rentowego podniosła, że w okolicznościach sprawy nie można ustalić przyczyny zewnętrznej, albowiem biegły sądowy chirurg – ortopeda w swojej opinii wskazał, że ubezpieczona jest osobą otyłą, jej (...) wynosi 36, ponadto na tak duży uszczerbek na zdrowiu wpływ miała okoliczność, że ubezpieczona była osobą otyłą. /protokół rozprawy 17.01.2017r. – 00:01:30 – 00:06:01, protokół pisemny k. 54-54v/. W ocenie sądu twierdzenia powyższe twierdzenia ZUS należało potraktować jako spóźnione, albowiem pozwany nie powołał takowych w odpowiedzi na odwołanie, jak również w terminie zakreślonym do ustosunkowania się do opinii biegłego sądowego, w konsekwencji jako spóźnione należało je stosownie do art. 206§7 kpc pominąć.

Opinia biegłego nie dawała jakichkolwiek podstaw do formułowania wniosków o wpływie otyłości ubezpieczonej na wystąpienie urazu, czy też rozległość jej uszczerbku na zdrowiu. Należy podkreślić jednak, że wpływ otyłości ubezpieczonej na rozległość uszczerbku na zdrowiu byłby i tak bez znaczenia dla istnienia i zakresu prawa do jednorazowego odszkodowania. Stopień uszczerbku na zdrowiu doznanego wskutek wypadku przy pracy, ustalony w procentach według tabeli norm uszczerbku, nie ulega bowiem zmniejszeniu w zależności od tego, w jakim zakresie do zaistnienia wypadku "przyczyniły się" wewnętrzne schorzenia uszkodzonego. Brak jest podstaw do stosowania na gruncie społecznego ubezpieczenia wypadkowego instytucji przyczynienia się uszkodzonego do powstania lub zwiększenia szkody, o której mowa w art. 362 kodeksu cywilnego nawet przez jakąkolwiek analogię. Okoliczności oceniane jako „przyczynienie do zaistnienia wypadku przy pracy” są okolicznościami obiektywnymi, niezależnymi od uszkodzonego, pozostającymi poza jego świadomością i wolą. Gdy więc przyjmie się istnienie wypadku przy pracy i nie stwierdza się okoliczności wyłączających prawo do odszkodowania, uprawnionemu przypadają przysługujące z tego tytułu świadczenia w całości, odpowiednio do odpowiadającego jego stanowi przedmiotowemu uszczerbku na zdrowiu. Niedopuszczalne jest ich miarkowanie z punktu widzenia oceny stopnia wpływu przyczyny zewnętrznej i wewnętrznej na powstanie wypadku przy pracy. /tak też SN w wyroku z 5 września 2001r., II UKN 541/00, OSNAPiUS 2003 nr 11, poz. 275, Legalis nr 56688/.

Po przesądzeniu, że wypadek z dnia 21 marca 2016r. został wywołany przyczyną zewnętrzną, a zatem należy kwalifikować go jako wypadek przy pracy w rozumieniu art. 3 ust 1 ustawy wypadkowej, konieczne było dokonanie

ustaleń co do wystąpienia i rozległości stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, co zgodnie z art. 11 ust. 1-3 ustawy wypadkowej jest przesłanką prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. Zgodnie z powołaną normą prawną ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie (ust. 1), za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy (ust. 2), za długotrwały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie (ust. 3). Zgodnie z art. 12 ust. 1 jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Z uwagi na to, że dla ustalenia, czy w związku z wypadkiem przy pracy ubezpieczona doznała stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, a jeśli tak to w jakiej wysokości, konieczne było posiadanie wiedzy specjalnej, Sąd na podstawie art. 278§1 kpc dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty chirurgii urazowej i ortopedii – Pana R. K..

Biegły sądowy w swej opinii wskazał, że u ubezpieczonej rozpoznano stan po skręceniu stawu skokowo - goleniowego lewego. W ocenie biegłego, w wyniku tego urazu ubezpieczona doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, który zgodnie z pozycją 162b tabeli – załącznika do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., nr 954) ocenił na 16%. Biegły dodał, że w wyniku przebytego urazu nadal utrzymuje się obrzęk deformujący obrysy stawu skokowego lewego ze zwiększoną koślawością stawu skokowo goleniowego, niewielkie ograniczenie zakresu ruchu zgięcia i wyprostu stawu skokowego, uczucie niepewności podczas chodzenia, zaniki mięśnia uda i podudzia lewego.

Do opinii biegłego sądowego strony w określonym terminie nie wniosły zastrzeżeń. Dopiero na rozprawie – jak to wskazano wyżej – pozwany organ rentowy przedstawił swoje wątpliwości związane z otyłością ubezpieczonej. Należało je jednak ocenić jako spóźnione w świetle art. 207§6 kpc.

Sąd uwzględnił opinię biegłego w całości. Opinia ta była bowiem jasna, biegły w sposób stanowczy odpowiedział na pytania Sądu, odwołując się do treści przepisów wykonawczych do ustawy wypadkowej w postaci Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania, załącznika do tego rozporządzenia (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., poz. 954) – punkt 162b, odpowiedzi zostały logicznie i wyczerpująco uzasadnione. Biegły zbadał ubezpieczoną, uwzględnił nadto dokumentację medyczną dot. stanu zdrowia ubezpieczonej, co znalazło odzwierciedlenie w treści opinii.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na mocy art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej Pani T. C. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, jakiemu uległa w dniu 21 marca 2016r. w wysokości odpowiadającej 16% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.